

MALÝ MUK

V Nicei, v mojom rodnom meste, býval človek, ktorého volali Malý Muk. Bol som vtedy ešte celkom malý, ale dobre sa naň pamätám, lebo som raz preňho veľmi dostal od otca. Malý Muk bol vtedy už dosť starý, ale na výšku nemal viac než tri-štyri stopy. Celá jeho postava bola dáka čudná: telko drobučké a hlava neobyčajne veľká.

Býval v priestrannom dome, sám ako prst, ešte aj varieval si sám. Keby nie dymu, čo sa vinul každé poludnie z komína jeho domu, nik by nevedel, či ešte žije. Lebo vychádzal z domu zriedka, hádam len raz do mesiaca. Niekedy sa podvečierkom prechádzal po streche domu, ale z ulice to vyzeralo, akoby sa tam prechádzala iba jeho veľká hlava. Ja a moji kamaráti sme boli zlé chlapčiská, radi sme každého vysmievali a prekárali. Preto bol pre nás sviatkom deň, keď Malý Muk vychádzal do mesta. To sme sa zišli pred jeho domom a čakali sme naň.

Konečne sa dvere otvorili. Najprv vykukla veľká hlava s ešte väčším turbanom a za ňou sa vynorila postavička v ošúchanom kabátiku a širočizných nohaviciach. Na mohutnom opasku mal pripnutú dlhú dýku — takú dlhú, že sa nedalo rozoznať, či to visí dýka na Mukovi, alebo Muk na dýke.

Len čo sa Muk zjavil, privítali sme ho radostným krikom: vyhadzovali sme čiapky a tancovali okolo neho ako diví. Ale Malý Muk nám len vážne kývol hlavou na pozdrav a pomalým krokom poberal sa dolu ulicou. Šúchal pritom opatrne nohami, lebo mal pantofle také veličizné, aké som ešte nikdy nevidel.

Bežali sme za ním a všelijako vykrikovali. Zložili sme aj veršík a niekedy sme ho Mukovi spievali:

*Malý Muk, Malý Muk,
veľký máš dom,
sám bývaš v ňom.
Malý Muk, Malý Muk,
hlavu máš ako sud.
Utekaj, kamarát,
chytím ťa za kabát!*

Takto sme sa často zabávali. Na svoju hanbu sa musím priznať, že som bol najhorší, lebo som ho poľahoval aj za kabát a raz som mu pristupil zozadu velikánske pantofle, že hneď spadol. To sa mi videlo veľmi smiešne. Ale smiech ma prešiel, keď som zbadal, že Muk zamieril k nášmu domu. Vošiel dnu a chvíľu sa tam zdržal. Skryl som sa pri dverách a videl som, ako ho môj otec vyprevádza a úctivo sa s ním lúči. Bolo mi všelijako, nuž ostal som dlho vo svojom úkryte. Ale hlad, horší než bitka, čo ma čakala, ma stade nakoniec vyhnal. I predstúpil som pred otca so sklonenou hlavou.

— Počul som, že si prezýval chudáka Muka, — povedal otec vážnym hlasom. — Vyrozprávam ti jeho príhody a potom sa mu istotne nebudeš viac posmievať. Ale prv, ako začnem, a potom, keď skončím, dostaneš ako obyčajne.

„Ako obyčajne“, to bolo dvadsaťpäť palíc, ktoré môj otec nameral vždy veľmi presne. Vzal svoju dlhú fajku, odkrútil jantárovú špičku a vyobšívaj ma horšie než kedykoľvek predtým. A potom mi začal rozprávať o Malom Mukovi:

— Otec Malého Muka, ktorý sa vlastne volá Mukrah, bol chudobný, ale vážený občan Nicey. Žil temer tak samo-

társky ako teraz jeho syn. Nemal svojho syna rád, lebo sa hanbil za jeho trpasličiu postavu, a tak ho ani nedal nič učiť. Keď mal Muk šesťnásť rokov, bol veselý a bezstarostný ako dieťa, ale jeho otec, vážny muž, ho vždy karhal, že je nešikovný a hlúpy.

Starký raz spadol tak nešťastne, že onedlho zomrel a zanechal tu Malého Muka chudobného a nevedomého. Neľútostní príbuzní, u ktorých bol nebohý zadĺžený, vyhnali chudáka Malého Muka z domu. Poradili mu, aby šiel do sveta hľadať šťastie. Malý Muk prikývol, že pôjde, len aby mu dali jedny šaty po otcovi. Dali mu ich. Lenže Mukov otec bol veľký, urastený človek, a tak jeho šaty neboli pre Muka súce. Ale on si poradil. Odstrihol, čo bolo pridlhé, a šaty si obliekol. Iste zabudol, že by ich bolo treba aj zúžiť. Preto je jeho oblečenie také čudné. Veľký turban, mohutný opasok, širočizné nohavice a kabát, čo dodnes nosí, to všetko je dedičstvo po otcovi. Dlhú damascénsku dýku si zastrčil za opasok, vzal do ruky paličku a vyšiel z brány.

Radostne putoval celý deň, veď išiel hľadať šťastie! Keď zazrel na zemi zablysnúť sa v slnečnom svite dajaký čriepok, hneď ho vopchal do vrecka, lebo myslel, že sa mu premení na diamant. Kupola mešity žiarila v diaľke ako oheň, jazero sa jagalo sťa zrkadlo a Muk sa k nim náhlil celý natešený, lebo myslel, že je to dáka začarovaná krajina. Ale kdeže! Vábivé obrazy zblízka mizli a únava i prázdny žalúdok mu čoskoro pripamätali, že je veru ešte vždy na zemi obyčajných smrteľníkov.

Tak putoval už dva dni. Bol hladný, utrápený a temer už strácal nádej, či nájde dakedy to svoje šťastie. Živil sa

iba poľnými plodinami a spával na tvrdej zemi.

Tretieho dňa ráno zazrel z vršku veľké mesto. Na vežiach sa ligotal polmesiatic, na strechách domov viali zástavy a Mukovi sa videlo, že mu kývajú, že ho volajú. Zastal v údive a prezeral si mesto i jeho okolie. „Hej, tu nájde Malý Muk svoje šťastie, tu alebo nikde!“ zvolal veselo. Pozabudol aj na únavu a od radosti spravil kotrmelec. Potom pozbieral posledné sily a vykročil k mestu. Videlo sa blizučko, ale došiel doň až na poludnie, lebo nôžky mu už vypovedúvali poslušnosť, často musel oddychovať v tieni paliem. Konečne sa dostal k mestskej bráne. Ponaprával si kabátik, krajšie si uviazal turban, lepšie napravil opasok a pripásal dýku. Potom si utrel prač z pantoflí, vzal do ruky paličku a hor sa smelo do mesta!

Prešiel už niekoľko ulíc, ale nestalo sa, ako si predstavoval. Žiadne dvere sa pred ním neotvorili, nikto ho nezavolať: „Poď dnu, Malý Muk, zajedz si, napi sa a dopraj si odpočinku!“ Práve si túžobne obzeral veľký krásny dom, keď sa na ňom zrazu otvoril oblok a z neho sa vyklonila stará žena. Zavolala spevavým hlasom:

*Kaša je už uvarená,
stoly sú prestreté,
poďte, poďte, milí hostia,
dobré sa najete!*

Dvere sa otvorili a Muk videl, že vošla dnu hřba psov a mačiek. Chvíľu bol Muk na pochybách, či má tiež prijať pozvanie, ale nakoniec sa osmelil a vošiel. Pred ním išlo niekoľko mačiatok, i rozhodol sa, že pôjde za nimi, lebo tie iste lepšie potrafia do kuchyne. Keď

vyšiel hore schodmi, stretol starú ženu, tú istú, čo volala z obloka. Nevrló sa ho spýtala, čo si praje.

„Pozvala si predsa hostov na kašu, nuž som prišiel i ja, lebo som veľmi hladný,“ odvetil jej Muk.

Starká sa zasmiala a vraví: „Odkiaľ si, ty čudák? Predsa celé mesto vie, že varím len pre svoje milé mačky a niekedy im zavolám priateľov zo susedstva, ako si práve videl.“

Malý Muk rozpovedal starkej, aký má po otcovej smrti ťažký život, a prosil ju, aby mu dovolila najesť sa s mačkami. Starkej sa zapáčila jeho úprimnosť i dala mu najesť a napiť sa do sýstosti. Keď sa už posilnil, dlho na neho hľadela a potom vraví:

„Ostaň u mňa slúžiť, Malý Muk. Nebudeš mať veľa práce a bude ti dobre.“

Malému Mukovi zachutila kaša pre mačky, nuž ostal slúžiť u panej Ahavzi. Službu mal ľahkú, ale veru čudnú. Pani Ahavzi mala totiž dvoch kocúrov a štyri mačky a Malý Muk im musel každé ráno kožuch vyčesať a natrieť drahými masťami. Keď pani odišla, musel na mačky dávať pozor a nosiť im misy s jedlom: Na noc ich ukladal na hodvábne vankúše a prikrýval zamatovými prikrývkami.

V dome bolo aj zopár psíkov. Tých tiež bolo treba obsluhovať, ale nerobili sa s nimi toľké parády ako s mačkami, ktoré pani Ahavzi mala rada ako vlastné deti.

Malý Muk žil zas len osamelo, tak ako v dome svojho otca, lebo okrem panej videl celé dni len mačky a psy.

Za čas mu tu bolo celkom dobre. Jed-

la mal dosť a roboty málo. Ale mačky boli čoraz rozpustilejšie. Len čo starká vyšla, skákali po izbách ani pochabé, všetko poprehadzovali a porozbíjali veľa krásnych nádob. No sotva začuli na schodoch panine kroky, utiahli sa na svoje vankúše a krútili jej chvostmi na uvítanie, akoby sa nebolo nič stalo. Pani Ahavzi sa veľmi hnevala, keď videla v izbách takú spúšť, a zo všetkého vinila Muka. Darmo sa vyhovárал, že za nič nemôže, ona viacej verila mačkám, veď vyzerali tak nevinne. Malý Muk bol smutný, že ani tu nenašiel šťastie, a rozhodol sa odísť od panej Ahavzi.

Mal už skúsenosť, ako zle je na cestách bez peňazí, preto si chcel dajako vymôcť plácu, ktorú mu pani vždy len sľubovala, ale nikdy nevyplatila.

V dome bola jedna izba vždy zatvorená, Muk do nej ešte nikdy nevkročil. Ale často počul, že pani tam čosi porába, a rád by bol zvedel, čo tam môže byť.

Keď teraz rozmýšľal o svojej pláci, napadlo mu, či v izbe nie sú skryté poklady.

Raz ráno, keď pani Ahavzi odišla, jeden z psíkov potiahol Muka za široké nohavice, akoby ho niekde volal. S týmto psíkom zachádzala pani veľmi nevlúdne, ale Muk bol k nemu dobrý a psík ho mal zato rád. Teraz ho psík viedol do izby panej Ahavzi, rovno k malým dvierkam, ktoré Muk nikdy predtým nezbadal. Dvierka boli pootvorené. Psík vošiel a Muk za ním. A bola to práve tá izba, o ktorej Muk toľko premýšľal. Obzeral sa, či sú tam peniaze, ale nevidel nič, len samé staré šaty a všelijaké čudésne nádoby. Najmä jedna z nich ho veľmi zaujala. Bola z krištáľu, s dômyselne vybrúsenými figúrkami. Muk ju vzal do rúk a obzeral zo

všetkých strán. Ale beda! Vrchnák bol na nej položený len zľahka a teraz spadol a rozbil sa na márne kúsky.

Malý Muk stál dlho ako omráčený. Jeho osud sa rozhodol: Musí ujsť, lebo starena by ho iste zahlušila.

Poobzeral sa napochytre po izbe, či by sa mu nezišlo čosi z haraburdia pani Ahavzi. Oči mu padli na pár velikánskych pantoflí. Neboli síce pekné, ale na cestu predsa len oveľa súcejšie ako jeho vlastné. A páčilo sa mu na nich aj to, že sú veľké. Aspoň hneď každý zbadá, že už dávno vyrástol z detských topánok. Chytro si teda vyzul svoje pantoflíky a vkĺzol do tých veľkých. V kúte zazrel ešte paličku s krásne vyrezanou levskou hlavou, nuž vzal si aj tú a vyšiel náhlivo z izby. Vo svojej komôrke si obliekol otcovský kabát a turban, zastrčil za pás dýku a hybaj z mesta, rýchlo, ako len mohol. Strach pred starkou poháňal ho ešte i za mestom, nuž len utekal, utekal, až už ďalej vonkoncom nevládal. V celom svojom živote ešte takto nebežal. No tu zbadal, že nemôže zastať, že ho akási neviditeľná sila vlečie dopredu. Naveľa si všimol, že to tie jeho pantofle utekajú samy od seba. Všelijako sprobúval zastaviť sa, ale darmo. Vo veľkej úzkosti vykrikol ako na kone: „Hóó-ha!“

Nato pantofle zastali a Muk sa celkom ukonaný zvalil na zem. Veľmi bol rád svojim pantofliam. Predsa si teda vyslúžil dačo, čo mu pomôže na ceste za šťastím. No ledva si to pomyslel, už aj zaspal od veľkej únavy, lebo jeho tielko nevydržalo prílišnú námahu, veď muselo neprestajne nosiť takú veľkú a ťažkú hlavu.

Prisnil sa mu psík, ktorý mu v dome panej Ahavzi dopomohol k pantofliam, a povedal mu:

„Milý Muk, ty ešte dobre nevieš, čo sú to za pantofle. Ak sa v nich skrútnes tri razy na podpätku, poletíš, kde si len zažiadaš. A s paličkou nájdeš poklady. Na tom mieste, kde je zakopané zlato, zaklope palička tri razy, a kde je striebro, tam zaklope dva razy.“

To sa prisnilo Malému Mukovi. Keď sa zobudil, zamyslel sa nad svojím čudným snom a chcel sa hneď o všetkom presvedčiť. Obul si pantofle, jednu nohu zdvihol a proboval zvrtnúť sa na podpätku.

Kto z vás už skúšal zvrtnúť sa tri razy za sebou na podpätku vo velikánskych pantofliach, nebude sa čudovať, že sa to Malému Mukovi hneď nepodarilo. Nepodarilo sa mu to hneď, lebo ho jeho veľká hlava ťahala to na jednu, to na druhú stranu. Chudáčik malý, raz pritom aj zaryl nosom do zeme, ale nič si z toho nerobil a proboval ďalej, až sa mu to napokon predsa podarilo. Zvrtol za trikrát dokola a zaželel si, aby bol v najbližšom veľkom meste. Nato pantofle zavesovali vysoko do povetria a leteli pomedzi mračná s vetrom opretek.

Ledva si Malý Muk stihol uvedomiť, čo sa s ním robí, už sa našiel na veľkom trhovisku, kde bolo veľa šiatrov a ešte viacej ľudí. Muk sa motal pomedzi ľuďmi, ale v tej tlačnici mu podchvíľou dakt pristupil pantofle, div nepadol. Aj on sám vrážal svojou odstavajúcou dýkou do ľudí a málo chýbalo, že ho nevyzauškovali. Preto sa radšej pobral do tichšej ulice. Tu začal vážne rozmýšľať, ako si zarobiť nejaký ten groš. Mal síce paličku, čo vie upozorniť na zakopané poklady, ale kdeže je hneď naporúdzi miesto so skrytým zlatom alebo striebrom? V najväčšej núdzi by sa mohol za peniaze ukazovať ľuďom, lebo bol na

pohľad veľmi smiešny, lenže to mu nedovolila hrdosť. Napokon mu prišlo na um, že vie teraz výborne bežať. Azda ho kdesi prijmú za bežca. Takúto službu by najlepšie zaplatil kráľ — nuž hymbaj on k palácu!

Pri bráne paláca stála stráž a spýtala sa ho, čo chce. Keď povedal, že hľadá prácu, poslali ho k dozorcovi nad otrokmi. Tomu predniesol Muk prosbu, aby ho prijali za kráľovského posla. Dozorca si ho premeral od hlavy po päty a oboril sa naň:

„Čože, veď ty máš nohy iba na piad, a chcel by si byť kráľovským bežcom? Prac sa, nemám kedy zabávať sa s ka-dejakými bláznami!“

Ale Malý Muk tvrdil, že hovorí vážne a že vyzve na preteky hoci toho najrýchlejšieho bežca. Dozorcovi sa to videlo strašne smiešne. Povedal Mukovi, aby sa teda pripravil, že večer budú preteky, a zaviedol ho do kuchyne, aby mu dali jesť a piť. Sám odišiel ku kráľovi a rozpovedal mu všetko o tom čudnom malom človečikovi. Kráľ bol veselej povahy, rád sa zabavil, nuž potešil sa dobrému žartu. Rozkázal pripraviť preteky na veľkej lúke za hradom. Potom vyrozprával princom a princeznám, čo uvidia večer za divadlo. Oni o tom zase rozprávali svojim sluhom, a kým nadišiel večer, poberalo sa na lúku všetko, čo len malo nohy. Kráľ so svojimi synmi a dcérami sa usadili na vysokom lešení.

Malý Muk vystúpil na priestranstvo a poklonil sa vysokému panstvu. Keď ho ľudia zazreli, ozval sa zo všetkých strán veselý smiech. Malé telo s obrovskou hlavou, širočizný kabát a nohavice, dlhá dýka na širokom opasku, malé nôžky v obrovských pantofliach, nie, to tu ešte nebolo!

Ale Malého Muka smiech nezmiatol. Hrdo sa vypál a opretý o paličku očakával svojho súpera. Dozorca naozaj vybral najlepšieho bežca, ako si to Muk želan. Bežec prišiel, postavil sa vedľa Malého Muka a obaja čakali na znamenie.

Princezná Amarza zamávala závojom a obidvaja vyrazili cez lúku ako dva šipy vystrelené jedným smerom.

Sprvoti bežal Mukov súper rýchlejšie, ale Muk ho na svojich lietajúcich pantofliach čoskoro dohonil a o chvíľu aj predbehol. K cieľu dobehol oveľa, oveľa skôr.

Diváci od údivu celkom onemeli. Až po hodnej chvíli začal kráľ tliekať a vtedy sa ozvalo zo všetkých strán:

„Nech žije Malý Muk, víťaz v behu!“

Keď predviedli Malého Muka pred kráľa, hodil sa na kolena a poprosil:

„Mocný kráľ, ukázal som ti, že viem celkom dobre bežať; prijmi ma, prosím, medzi svojich bežcov.“

Kráľ mu odpovedal: „Milý Muk, ty budeš mojim osobným bežcom, budeš vždy v mojej blízkosti, dostaneš ročne

sto zlatých platu a jedávať budeš pri stole medzi mojimi prvými služobníkmi.“

Malý Muk sa nazdal, že konečne našiel svoje šťastie, a bolo mu ľahko a radosť okolo srdca. Kráľ ho mal rád, zveroval mu tie najsúrnejšie a najtajnejšie poslania a Malý Muk vždy všetko presne a nepochopiteľne rýchlo vykonával.

Ale ostatní kráľovi služobníci na Muka zazerali. Báli sa, že ich vytisne z kráľovej priazne — taký trpaslík, čo nevie nič inšie, len rýchlo bežať. Všeličo kuli proti nemu, ale márne; kráľ mu dôveroval a mal ho čoraz radšej. Muk videl, že mu ostatní sluhovia robia nástrahy, ale nemstil sa im, lebo mal dobré srdce. Ba naopak, rozmýšľal, ako by sa so všetkými spriatelil. A tu mu prišla na um palička, na ktorú vo svojom šťastí pozabudol. Rozhodol sa, že nájde dajaký poklad, a tak si všetkých nakloní. Často počul rozprávať, že otec terajšieho kráľa zakopal veľa pokladov, keď do krajiny vtrhol nepriateľ. Povrávalo sa i to, že zomrel náhle a nestihol povedať

o nich svojmu synovi. Preto nosil Muk čarovnú paličku stále so sebou a tešil sa, že raz predsa len natrafí na miesto, kde je zakopané zlato starého kráľa.

Raz večer zašiel náhodou na odľahlé miesto v zámočkej záhrade a odrazu pocítil, že mu palička v ruke poskočila a tri razy zaklopala na zem. Muk vedel, čo to znamená. Dýkou urobil znaky na stromoch a tíško sa vkradol do zámku po lopatu, že v noci ten poklad vykope. Ale kopanie bolo pre Muka veľmi namáhavé. Ruky mal slabé a lopata bola veľká a ťažká. Kopal takmer dve hodiny, kým sa dostal do hĺbky niekoľkých stôp. Konečne narazil na čosi tvrdé, že lopata až tak zazvonila. Začal kopaf ešte usilovnejšie a čoskoro odkryl akýsi železný vrchnák. Pod vrchnákom našiel veľký hrniec zlatých peňazí. Nevládal však hrniec vytiahnuť, tak si naphchal peňazí aspoň do vreciek a za opasok, ba zakrútil z nich aj do kabáta, koľko len vládal uniesť. Hrnec zase dobre pozakrýval a batoh si vyložil na chrbát. Bez svojich pantoflí by sa nebol odtiaľ ani dostal, tak ho ťarcha zlata tlačila k zemi. Vkradol sa do svojej izby a poukryval peniaze pod vankúše.

Malý Muk mal teraz veľa peňazí a dúfal, že sa mu všetci neprajníci stanú priateľmi. Oj, aký len bol hlúpučký, keď si myslel, že priateľov možno kúpiť za peniaze! Veru, veru! Radšej si mal hneď dobre namastiť svoje pantofle a pobrať sa kade ľahšie, za hory a doly, aj s nájdeným pokladom!

Zlato, čo začal Malý Muk plným priehrštím rozdávať, vzbudilo u ostatných dvoranov závisť.

Hlavný kuchár Ahuli povedal: „Iste falšuje peniaze.“

Dozorca otrokov Ahmet zase povedal: „To vymámil od kráľa!“

Ale Mukov najväčší nepriateľ, Archaz, strážca pokladu, ktorý sám kedytedy potajme začrel do kráľovskej pokladnice, ho rovno obvinil: „Ukradol to!“

Všetci chceli vyzvedieť, čo je vo veci, i dohovorili sa takto: Korchuz, hlavný čašník, bude sa robiť pred kráľom smutným. A naozaj, tváril sa tak skorútene, že sa ho kráľ spýtal, čo mu je. A on začal:

„Ach, je mi veľmi ľúto, že som stratil priazeň svojho pána.“

„Čo ti to prišlo na um, milý priateľ Korchuz!“ odpovedal mu kráľ. „Prečo myslíš, že som ti už nie naklonený?“

Nato hlavný čašník odpovedal, že kráľ zahrňuje zlatom svojho bežca, ale jemu, svojmu vernému sluhovi, nedal vraj nič.

Kráľa to veľmi prekvapilo. Vyrozprávali mu, ako Malý Muk rozhadzuje zlato, ktoré nebudaj kradne z kráľovskej pokladnice.

Nato kráľ vydal rozkaz, aby na Muka striehli, aby im neušiel ani jeden jeho krok.

Malý Muk vtedy už bol minul všetko zlato a nasledujúcej noci sa znovu vkradol do záhrady, že si naberie zo svojej tajnej zásoby. Ale stráž na čele s hlavným kuchárom Ahulim a pokladníkom Archazom ho tíško sledovala a práve vtedy, keď už chcel zlato z hrnca zakrútiť do svojho kabáta, sa na neho vrhla. Zviazali ho a predviedli pred kráľa.

Kráľ bol mrzutý, lebo ho vyrušili zo spánku, preto prijal chudáka svojho bežca veľmi nemilo a hneď začal výsluch.

Hrnec zo zeme vykopali a doniesli pred kráľa spolu s rýľom a so zlatom, zakrúteným do kabáta. Pokladník vy-

povedal, že stráž pristihla Malého Muka práve vtedy, keď sa priberal hrniec so zlatom zakopať. Kráľ sa spýtal Malého Muka, či je to pravda a skade má zlato, čo chcel zakopať.

Malý Muk povedal, že hrniec objavil v záhrade a práve sa ho chystal vykopáť, a nie zakopať.

Nato sa všetci rozosmiali a nasrdený kráľ skríkol: „Ach, ty naničhodník! Nie dosť, že si svojho kráľa okradol, ešte ho aj klameš! Pokladník Archaz! Ihneď sa presvedč, či sa tento obnos zhoduje s tým, čo chýba z môjho pokladu!

Pokladník odpovedal, že nielen toľko, ale ešte viac chýba z kráľovskej pokladnice a on vraj hoci hneď odprisahá, že toto je to, čo bolo ukradnuté.

Tu kráľ rozkázal Muka sputať a zavrieť do väzenia vo veži. Zlato odovzdal strážcovi pokladu, aby ho vrátil do pokladnice.

Pokladník sa naradovaný pobral domov a rátal ligotavé peniažky. Nikdy sa od neho nik nedozvedel, že na dne hrnca našiel takýto lístok:

Nepriateľ zaujal moju krajinu, preto tu schovávam časť svojho pokladu. Ktokoľvek ho nájde a neodovzdá ihneď môjmu synovi, nech ho stihne moja kliatba! Kráľ Sadi.

Zatiaľ Malého Muka vo väzení trápili smutné myšlienky. Vedel, že za krádež kráľovského majetku je trest smrti, a predsa váhal prezradiť kráľovi tajomstvo čarovnej paličky, lebo sa obával, že by ho o ňu obrali. Nevedeli mu teraz pomôcť ani pantofle, lebo bol prikovaný ku stene, a čo ako sa namáhal, nemohol sa na podpätku zatočiť.

Ale keď mu na druhý deň oznámili rozsudok smrti, pomyslel si, že predsa len bude lepšie žiť bez čarovnej palič-

ky, ako s ňou zomrieť. I požiadal kráľa o tajný rozhovor a povedal mu o svojej paličke.

Kráľ mu najprv nechcel veriť, ale Muk tvrdil, že ho o všetkom presvedčí, len aby zrušil nad ním rozsudok smrti.

Kráľ na to pristal. Potajme dal zakopať do zeme zlato a rozkázal Mukovi, aby ho našiel. Muk objavil zlato v krátkej chvíli, lebo palička zreteľne udrela tri razy na zem.

Tak sa kráľ presvedčil, že ho strážca pokladu klamal, a poslal mu hodvábnu šnúru, aby sa ňou sám zahrdúsil. Taký je totiž na východe zvyk.

A Malému Mukovi povedal toto:

„Sľúbil som ti, že ťa nevydám smrti, ale tak sa mi vidí, že ty máš ešte aj iné tajnôstky, nielen čarovnú paličku. Nuž, ak nevyzradíš, ako je to vlastne s tým tvojím zázračným behaním, ostaneš celý život vo väzení.

Čo mal robiť chudák Malý Muk? Priznal sa, že celé jeho umenie sa skrýva v pantofliach. Ale nepovedal kráľovi, že sa treba najskôr tri razy zvrtnúť na podpätku. Kráľ vkĺzol do pantoflí, že ich vyskúša, a rútil sa po záhrade ako divý. Bol by rád zastal, ale nevedel ako.

Muk si doprial aspoň túto malú pomstu a nechal kráľa bežať, kým sa v bezvedomí nezrútil na zem.

Keď sa kráľ prebral z mdloby, osopil sa na Malého Muka:

„Sľúbil som, že ti darujem život i slobodu, ale musíš ešte dnes opustiť moju krajinu! Inak ti bude beda!“

A paličku i s pantofľami zamkol do svojej pokladnice.

Malý Muk, chudobný, olúpený, putoval z krajiny a preklínal chvíľu, kedy prišiel na myšlienku stať sa dôležitým človekom na kráľovskom dvore.

Krajina, z ktorej ho vyhnali, bola na

šťastie malá, a tak už po osemhodinovom putovaní bol na hranici, hoci mu veľmi ťažko padlo chodiť bez milých pantoflí.

Keď už bol za hranicou, odbočil z cesty do najhustejšej lesnej húšťa a tam chcel ostať, lebo sa hneval na všetkých ľudí. V hustom lese naďabil na pekné miesto. Čistý potok, mohutné figovníky a mäkký trávnik akoby ho volali. Nuž hodil sa na zem a zaumienil si, že tu ostane, nebude nič jesť a počká tak na svoju smrť. Zahútaný do neveselých myšlienok zaspal. Ale keď sa zobudil, cítil taký strašný hlad, že si to s tou smrťou rozmyslel a poďho! — začal hľadať voľačo pod zuby.

Na strome, pod ktorým spal, viseli utešené figy. Vyliezol teda hore, natrhal si fig, dobre sa najedol a napil vody z potôčika.

Ale beda! Vo vode zazrel svoj obraz a strašne sa preľakol. Na hlave mu narástli velikánske ušiská a hrubizný dlhý nos.

Ohromený siahol si na uši, a naozaj, boli dlhé na pol lakťa.

„Och, zaslúžim si veru somárske uši, veď som si pošliapal svoje šťastie ako dajaký somár!“ vykrikoval Malý Muk.

Potíkal sa potom pomedzi stromy, a keď vyhladol, zase si len musel zajesť fig, lebo nič iné tam nebolo.

Keď sa najedol, prišlo mu na um, že by si uši mohol skryť pod turban, aby nevyzeral tak smiešne, ale tu pocítil, že uši zmizli. Bežal chytro k potoku a naozaj, velikánske uši sa stratili a stratil sa aj hrubizný dlhý nos.

Až teraz prišiel Malý Muk na to, čo sa stalo: od fig z prvého stromu mu uši aj nos narástli, od fig z druhého stromu sa zase stratili.

Šťastie sa na neho znovu usmialo.

Naoberal fig z oboch stromov, koľko len vládal uniesť, a vrátil sa do krajiny, z ktorej nedávno odišiel. V prvom mes-tečku sa preobliekol, aby ho nepoznali, a kráčaľ do kráľovského mesta.

Bol práve taký čas, keď sú čerstvé figy veľmi vzácne. Malý Muk vedel, že hlavný kuchár nakupuje pri bráne paláca lahôdky pre kráľovský stôl, nuž sadol si ta.

Ledva sa usadil, už videl prichádzať hlavného kuchára. Prezeral, čo všetko doniesli predavači k palácu. Napokon zbadal aj Mukov košík.

„Ach, vzácna lahôdka, iste zachutí jeho veličenstvu,“ potešil sa. „Čo pýtaš za celý košík?“

Malý Muk povedal miernu cenu, a tak sa chytro zjednali. Kuchár dal košík jednému z otrokov a šiel ďalej.

Malý Muk sa chytro vytratil, lebo vedel, aké ovocie doniesol a že by s ním mohlo byť zle.

Pri hostine bol kráľ veľmi dobrej vôle a chválil kuchára za dobré jedlo. Kuchár sa usmieval a potom povedal: „Hlavný bude koniec!“ To vzbudilo zvedavosť všetkých stolovníkov.

Nato doniesol kuchár utešené figy, že každý len tak zhíkol: „Ach, ach! Aké krásne a zrelé!“ A kráľ zvolal: „Kuchár, ty si veru chlapík a zaslúžiš si našu priazeň.“

Nato sám kráľ figy porozdeľoval. Princí a princezné dostali po dve, dvorné dámy, vezíri a agovia po jednej a zvyšok si kráľ položil pred seba a začal jesť.

„Prepánajána, otecko, ako to vyzeráš!“ vykrikla vtom princezná Amarza. A všetci hľadeli s úžasom na veľké uši, čo viseli z kráľovej hlavy, a dlhý nos, ktorý mu siahal až po bradu. A potom v rovnakom úžase hľadeli aj jeden na

druhého, lebo každý z nich mal na hlave takú istú okrasu. Vieme si predstaviť ich preľaknutie.

Kráľ dal hneď zavolať všetkých lekárov. Prichádzali v celých húfoch, predpisovali pilulky a mastičky, ale ušiam a nosom to vôbec neškodilo. Jedného princa aj operovali, ale uši mu znovu narástli.

Muk počul o všetkom vo svojom úkryte a vedel, že teraz prišiel jeho čas.

Za peniaze, ktoré utržil za figy, si kúpil šaty, aké nosia učenci, a dlhá falošná brada z kozích chlpov dovърšila jeho prestrojenie.

Vzal plné vrecko figy a prišiel do paláca. Predstavil sa ako cudzozemský lekár a ponúkol sa, že všetkých vylieči. Sprvoti mu neverili, ale keď dal jednému princovi zjesť figu a ozrutný nos aj ušiská sa od nej stratili, všetci ho začali prosiť, aby ich uzdravil.

Kráľ ho vzal mlčky za ruku, zaviedol ho do pokladnice a povedal:

„Tu sú moje poklady. Vyber si, čo chceš, len ma zbav tejto strašnej potupy.“

Malý Muk počúval jeho slová ako sladkú hudbu. V pokladnici zazrel hneď svoje pantofle a pri nich paličku. Kráčal pomaly okolo pokladov, akoby ich obdivoval, ale keď sa priblížil k pantofliam, chytró do nich vkĺzol, chmatol paličku, strhol si falošnú bradu a . . . užasnutý kráľ videl pred sebou známu tvár Malého Muka.

„Nevďačný kráľ,“ prehovoril Muk. „Mrzko si sa mi odplatil za verné služby, nuž nech ti uši a nos ostanú navždy ako zaslúžený trest. Nech ti každý deň pripomenú Malého Muka.“

Ako to dopovedal, zvrtol sa na podpätku a zaželaľ si, aby bol ďaleko odtiaľ. Kým kráľ stihol zavolať sluhov, bol už Malý Muk za horami-dolami.

Odvtedy žije Malý Muk v našom meste, v blahobyte, ale samučičký-sám, lebo pohrda ľuďmi. Skúsenosti urobili z neho múdreho človeka, a hoci aj vyzerá trochu podivne, zaslúži si skôr tvoj obdiv a úctu — než posmech.

To mi rozprával otec.

Oľutoval som svoje surové správanie, ale otec mi predsa len vyplatil aj druhú polovicu trestu, ako bol sľúbil.

Vyrozprával som podivné Mukove príhody aj kamarátom a odvtedy sme Malého Muka všetci mali radi, nik sa mu viac neposmieval. Naopak, veľmi sme si ho vážili.

